

CHRÁNĚNÁ PŘÍRODA 1

PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU

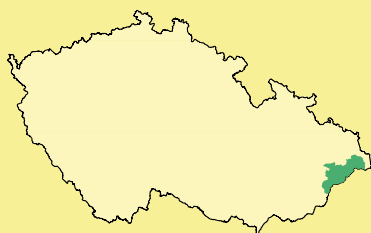
Chráněná krajinná oblast Beskydy chrání přírodu a všechny hodnoty krajiny. Pro Beskydy je důležité šetrné hospodaření, které by spolu s rekreačním využíváním nemělo poškozovat dochované přírodní prostředí.

Peníze pro krajinu

Od roku 1993 Správa CHKO získává a rozděljuje peníze na péči o krajinu. Ročně se tak dnes využije především z Programu péče o krajinu několik miliónů korun na obhospodařování cenných lokalit v Beskydech.

Správce území

Správa CHKO Beskydy má sídlo v Rožnově pod Radhoštěm. Pracují zde odborníci v různých oblastech jako je zemědělství, lesnictví, stavební činnost, ochrana přírody, zoologie, botanika a geologie. Správa vyhledává například přírodní rezervace a památky, provádí odborné průzkumy, vyjadřuje se k činnostem v CHKO, spolupracuje s odborníky, vlastníky, obcemi a neziskovými organizacemi.

Základní údaje

rok vyhlášení 1973
rozloha 1160 km²
pohoří Moravskoslezské Beskydy
Vsetínské vrchy
Javorníky
části okresů Nový Jičín
Frýdek – Místek
Vsetín

Stráž přírody

Dobrovolní strážci přírody, které po vykonání zkoušek jmenuje Správa, mají za úkol kontrolovat dodržování zákonů a předpisů. Pomáhají také s péčí o rezervace, jsou průvodci po krajině a místními znalci přírody.

Čtyři zóny

CHKO Beskydy je rozdělena do čtyř zón z hlediska ochrany přírody. V první zóně jsou přírodně cenná území a má tedy nejvíce omezení.

Mají svá nej...

Beskydy jsou největší z 25 CHKO v České republice. Najdeme zde zachovalé zbytky původních karpatských lesů. Valašská a pasekářská kolonizace vtiskly horám krajinný ráz typický pro celé Západní Karpaty – louky a pastviny s orchidejemi a jalovci, dřevěné chalupy a osobitý folklór.

Informace na kůlech

V přírodě se můžeme dozvědět zajímavé informace z tabulí či panelů u chráněných území nebo na naučných stezkách. Mezi nejnavštěvovanější patří naučné stezky Lysá hora a Radegast.

Území velkých šelem

Beskydy jsou jediným územím v České republice, kde se vyskytují zároveň vlci, ryši i medvědi. Všechny tři šelmy zde byly do konce 19. století vyhubeny. Medvědi se znova objevili ve stejném roce jako byla vyhlášena CHKO. Postupně se vraceli také ryši a vlci.

Na některých tabulích či panelech můžeme najít piktogramy znázorněna pravidla chování. Každý slušný návštěvník by tak měl vědět, že:

Volná krajina CHKO není místem pro odkládání nebo pálení odpadků. Táboření a rozdělávání ohně mimo vyhrazená tábořiště není povoleno.

K jízdě na kole využíváme především zpevněné cesty a vyznačené cyklotrasy! Motorová vozidla mohou jezdit jen po silnicích a místních komunikacích.

V rezervacích se pohybujeme šetrně k okolí a v národních přírodních rezervacích pouze po značených turistických stezkách. Chováme se zde tiše – jen tak budeme moci potkat plaché obyvatele hor, lesů a luk.

V rezervacích nerušíme živočichy a netrháme rostliny. V národních přírodních rezervacích nesbíráme ani lesní plody. Ponecháme je zvířatům, která se jimi živí.

Všechna pravidla najdete v „Desateru slušného návštěvníka CHKO Beskydy“ na www.valasskakrajina.cz

Otázka

V Beskydách je několik jeskyní tvořených pískovcovými bloky. Proč nejsou přístupné?

CHRÁNĚNÁ PŘÍRODA 2

OCHRANA NAŠE I EVROPSKÁ

V Beskydech jsou chráněny rostliny, živočichové nebo části přírody, které jsou vzácné v České republice, a také druhy a stanoviště významné v rámci celé Evropy.

Kde má příroda přednost

Nejcennější lokality v Beskydech jsou chráněny třemi způsoby:

PŘÍRODNÍ REZERVACE (PR) jsou obvykle území s vysokou přírodní hodnotou, se zastoupením typických a významných ekosystémů pro danou oblast.

PR Trojačka – suťové lesy a bučiny, na jaře s pestrou květenou (kyčelnice, sněženky, dymnivky).

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE (NPR) mají nejpřísnější ochranu. Chrání obdobné přírodní hodnoty, avšak s významem národním či mezinárodním.

NPR Salajka – pralesovitá jedlobučina.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP) chrání přírodní útvar regionálního významu v částech ekosystémů, například geologický útvar nebo naleziště ohrožených druhů.

PP Kněhyňská jeskyně – systém chodeb mezi pískovcovými bloky, zimoviště netopýrů.

Zatím je v Beskydech vyhlášeno přes padesát těchto chráněných lokalit. (Jsou zakresleny na mapě vevnitř obálky). Říká se jim maloplošná zvláště chráněná území. První rezervace v Beskydech byly vyhlášeny v roce 1933.

Značky ochrany

Přírodní památky a rezervace jsou v přírodě označeny státním znakem. Jejich hranice bývají vymezeny dvěma červenými pruhy na stromech. Jsme-li vevnitř chráněného území, vidíme jeden pruh, vně vidíme dva.

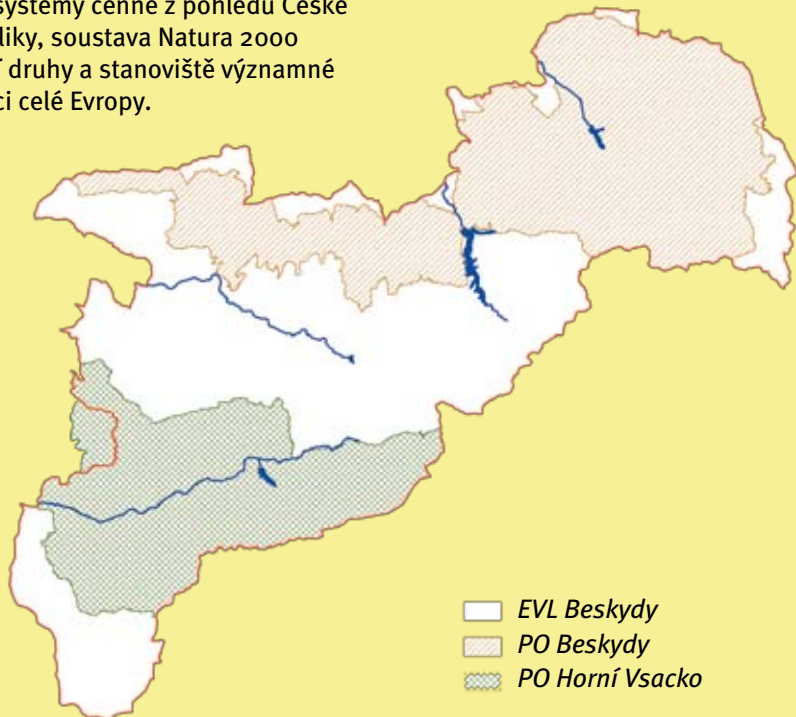
Stromy pamětníci

V současné době najdeme v Beskydech 20 památných stromů. Nejstarší z nich je Kobzova lípa ve Francově Lhotě, má přes 400 let. Tyto stromy jsou označeny malým státním znakem.

V čem je Natura 2000 jiná?

Zatímco se ochrana zmíněná na první stránce zaměřuje na rostliny, živočichy a ekosystémy cenné z pohledu České republiky, soustava Natura 2000 chrání druhy a stanoviště významné v rámci celé Evropy.

Natura rozlišuje dva typy ochrany územní: evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO).

Zvířata, rostliny a stanoviště

Celé území Beskyd bylo vyhlášeno v roce 2008 jako Evropsky významná lokalita Beskydy. Slouží k ochraně deseti „naturových“ druhů zvířat, dvou rostlin a sedmnácti typů přírodních stanovišť.

Střevlík hrbolatý svým vzhledem napodobuje číšku bukvice. Brouk se vyskytuje ve střední Evropě a je vázán na mokřiny v listnatých lesích.

Ptáci

V Beskydech jsou od roku 2006 vymezeny dvě ptačí oblasti – Horní Vsacko a Beskydy. Chrání „naturové“ druhy ptáků (deset lesních a dva druhy zemědělské krajiny).

„Naturová ochrana“ se nesnaží jen o chránění druhů a stanovišť, ale také o propojení zájmů ochrany přírody a hospodařících vlastníků. Proto je například v evropsky významných lokalitách možné získat dotace na šetrné hospodaření.

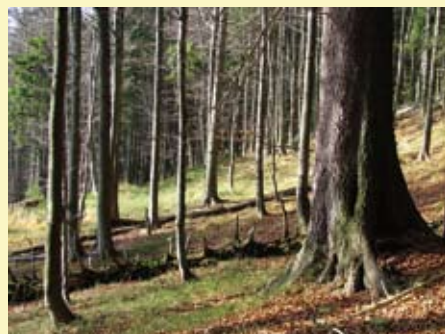
Oměj tuhá moravský roste na lesních mokřinách. V Evropě se vyskytuje pouze v zemích karpatského pohoří, v České republice roste jen v Beskydech.

Pušťík bělavý hnízdí v horských pralesovitých bučinách a smíšených lesích. Těžiště výskytu má ve Skandinávii a ruské tajze. Důležité je pro něj lesní hospodaření se zachováním starých porostů.

Chyčálka polní tráví většinu života v loukách. Při vyrušení rychle běhá, takže jej obvykle nespatříme a prozradí ho jen skřehotavý hlas. V Evropě patří díky intenzivnímu zemědělství mezi nejohroženější ptáky.

Jedlobučiny představují nejrozšířenější typ přirozeného lesa v Beskydech. Rozlišujeme zde tzv. květnaté a kyselé bučiny. Jsou přirozenými evropskými lesy mírného pásu.

Doplňování

Na některých územích v Beskydech dochází k „překryvu ochrany území“. Příkladem může být NPR Mionší. Toto území náleží do velkoplošného chráněného území:, je zároveň maloplošným CHÚ, nachází se v zóně CHKO, a z hlediska Naturny 2000 náleží do EVL a Ptačí oblasti